

Nyitra-völgyi Lap

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.

Negyedévre 2 korona.

Néptanítóknak feleáron.

SZERKESZTŐ:

SZALAY PÁL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

POLLÁK LENGYEL BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGY-TAPOLCSÁNY Fötér (Platzko-féle ház)

hova a lap részét illető közlemények küldendők.

Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

Szózat a nyitramegyei tanítókhoz és a F. M. K. E.-hez!

Wlassics kultuszminiszter mondotta csáktornyai programbeszédjében, hogy nemzetiségi polgártársainkra a magyar kultúra fölényével kell hatnunk.

A magyar kultúra szálai a magyar tanítók, az iskolák kezéből indulnak ki, tehát hozzátok szólok nyitramegyei tanítók, a magyar szellem, érzés és hazafiság felkent apostolai.

A legutóbbi képviselőválasztások eredménye a nemzetiségi törekvést, a pánszlávizmust nyilvánvalóan felszínre vetette, beosont az alkotmányunk sánczai közé, helyet kért magának az országülésben, a politikai pártok között, s onnét akarja magyarfaló ábrándjait hirdetni és idéltlen ideáit megvalósítani. Pedig a pánszlávizmus nem is politikai mozgalom, mert magyar politika csak az lehet, a mely a magyar állameszme egységét, a magyar faj boldogulását, a magyar érzés és szellem megerősítését tűzte lobogójára. Ezen eszmékért küzdhet minden politikai árnyalat, ha ellentétes elvi álláspontokból is. De a pánszlávizmus nem akarja a magyar haza hatalmi és faji megerősödését, neki állam kell az államban, tehát ez

az egész nemzet: az osztársadalom lét-kérdését veszélyezteti.

A szeniczi, verbói és nagyszombati mandatumok fehér papirlapjai olyan hatást idéznek elő lelkemben, mint a fehér szárnyu sirályok vijjogása a tenger hullámai felett.

Igaz, hogy a vészmadarak sikoltozása sem jelent mindig vihart, mert azok vijognak akkor is, a mikor sikertelenül vadásznak zsákmányaikra, mindazonáltal hazafias kötelességünk oda hatni, hogy a pánszlávizmusnak ez csak muló diadala legyen, hogy a kultúra fölényével, imponáló hatásával pszichológiai nyomást gyakoroljunk a haza elleneire, mert a kultúrában megnyilatkozó erkölcsi erő és önérték mindig depmirálólag hat faji ellen-ségeinkre.

A mint Frigyes német császár hadi kudarczaiért a porosz Schulmeistereket okozta, akképen hallottam a nyitramegyei közvéleménynek egy-két számbavehető tagját nyilatkozni, mikor a nyitramegyei hazafias szellem vereségeért részben azon vidéknek tanítóit okolta, hol a nemzeti géniusz elbukott.

A közvélemény gyanúsító szava nem érheti azokat, kik nehéz viszonyaik között, exponált helyzetükben minden erejüket megfeszítve igyekeztek a hazafias

szellemnek szilárd alapot biztosítani s nem az ő hibájuk, ha minden erőlködésük kárbaveszett fáradság volt, mert hivatásukkal olyan várat ostromoltak, melynek megvívására az ő erejük képtelen volt.

De hogy a közvélemény sugdosó szavának volt valami alapja, azt iejobban bizonyítja a nagyszombati tanítóknak hazafias és hivatalos önérték által sugallt állásfoglalása és általuk a pánszláv tanítóknak a bojkottálása.

A küzdelmet fel kell tehát venni a nyitramegyei tanítóknak is, be kell lépniök a szellemi harc igazi tűzvonalába, s az egyesülésből származó erkölcsi erő hatalmával, a magyar kultúra fegyverével indítsák meg azt a harcot, melyben a táború a hazaszeretet lángja legyen, a vért és paizs pedig a sovínizmus.

Vármegyénkben a nemzetiségi eszme kicsucosodásának ténye megköveteli ezt a szellemi hadüzenetet, megköveteli azt, hogy a tanítótság az iskola falain kívül is, a társadalomban is, azzal szövetkezve vezesse azt az akcióit, melynek célja a nemzetiségi eszméknek hazafias szellemre való átfarmálása.

Nyitramegye tanítótsága számban egy olyan tekintélyes testületet alkothat, olyan szellemi tábor állíthat elő, mely erkölcsi erejének és tekintélyének megnyilatkozta-

A „Nyitra-völgyi Lap“ eredeti tárczája.

Egy közös cél.

— Irta: Löblé László. —

A kandallóban vigan lobogott a tűz, a szoba áradozott a vegyes heliotrop és ibolya parfüm illatától, az apró kis nippék izlésesen voltak fölállítva a csinos nipp-asztalkán, azonkívül egy élővirágokkal díszített íróasztal s öt vagy hat halványkék selyem fouteuillből állott a szoba butorzata. Íróasztala előtt ült fehér pongyolában, szemébe csüngő hajfürtökkel Rosiene kisasszony. Nagyon el látszott merülve lenni valami nem éppen a legfrissebb keletű szerelmes levél olvasásába, midőn édes atyjának, a még mindig szigorú, habár már nyugalmazott vizsgáló bírónak kemény léptei hallatszottak. Mert az öregnek legnagyobb passziói közé tartozott mindjárt reggeli után, kedves leányához menni s vele egy kis diskurzust kezdeni.

Rosiene kisasszony pedig későn vette észre a veszedelmet, úgy, hogy mire az öreg ur a szobába nyitott, csak annyi ideje maradt a kisasszonynak, hogy a levelet írómappája alá rejtse. De nem azért volt ám Tanay uram

huszonöt évig vizsgálóbíró, hogy az ilyesmit észre ne vegye, kapott az alkalmon, hogy ismét bűnösöket hallgasson ki, mint tette azt hajdanában, a régi jó időkben.

— Elő azzal a levéllel, leányom! — dörögött az öreg ur.

Rosiene, levonva hasonló esetekből a konzekvenciát, szó nélkül, de reszkető kezekkel nyújtá oda a levelet. A levél így hangzott:

Drága, aranyos Rosiene kisasszony! Engedje meg, hogy kezembe ragadjam a tollat és írjak Önnek az én véghetetlen fájdalomról, az én véghetetlen szerelmemről. Nem fogom mutatni sablonos szavakkal, csak az én tiszta érzelmeimet tárom Ön elé. Mert higgye el nekem, hogy én Önt annyira imádom, annyira szeretem, hogy azt ki nem mondhatom. Higgyen nekem, oh higgyen nekem, én a tollnak rossz kezelője vagyok, nem tudok leírni mindent, a mit érzek. Oh, hisz lehetetlen teljesítenem kívánságát. Nagy ég! Hova gondol! Én Önről lemondjak, csak azért, mert haragos papája úgy kívánja. Ez nem lehet, ez nem igazság, hisz ha két szerető sziv egyesülni akar, ki gátolhatja? Nem, nem tehetem, nem bírná el a szívem ezt a nagy csapást, a mit Ön reám akar mérni.

Meg kell vallanom, hogy engem ezzel kapcsolathat főleg az aggaszt, hogy azon közös cél, mely mindkettőnk legfőbb óhaja...

Ennyi volt a levélben, valószínűleg tolytatása is volt még, de az sehogysem akart előkerülni. Elveszett, régi bolondság, stb., ezek voltak Rosiene mentségei, csak hogy ez mind nem használt egy nyugalmazott vizsgálóbíróval szemben.

Az öreg megkezdte a vallatást.

— Ki írta azt a levelet?

— Székely Sanyi.

— Ahá, az a hülye tráter, no, majd elbánok vele.

— Hát az a közös cél micsoda?

— Hogy a nőegyleti bálon együtt táncoljunk egy négyest.

— A levél többi része fölött egyszerűen napirendre térek.

— Most még csak azt mond meg kedves lányom, hogy mért került épen ma a kezébe ez a corpus delicti?

— Pusztá véletlenségből, atyám.

— Én azt hiszem, hogy nem annyira a véletlenség, mint a Székely ur idejövetele. Értetülve vagyok róla, majd megkérdem, hogy ráismer-e e levélben a saját írására.

Azzal dühösen becsapta az ajtót.

— Tyűh! ez hazaárulás! Ez volt Rosiene kisasszony szava, a mit a nagy rémülettől ki-ejtteni tudott. No mindegy, gondolá magában,

tása által demoralizálhatja az egységes magyar állameszme elleneinek táborát.

Csak tőlünk, tanítóktól függ az, hogy ezt a pressziót kifejthessük, hogy közös hivatásunk, hazafias céljaink megvalósítására egyesült erővel fogjunk a munkához.

A »Nyitramegyei Általános Tanítótestület« folyó hó 7-én tartja Vágújhelyen évi rendes közgyűlését. Azt hiszem, nem tévedek, ha azt állítom, hogy a szeniczi, verbói pánszláv központoknak sugarai elérnek idáig.

Az egyesületi elnökség hazafias, demonstratív intenczióit vélem felfedezni azon intézkedésében, hogy a közgyűlés helyéül Vág-Ujhelyt szemelte ki.

Ezzel a közgyűléssel nevezetes fordulópontot jelezhetünk egyesületi életünkben. Eltekintve az iskolai adminisztratív, pædagogiai és didaktikai teendőktől, felkelthetjük még azonkívül a társadalom hazafias és magyarelles részeinek érdeklődését, az utóbbiaknak pedig figyelmét egyesületi közgyűlésünk irányában.

Jöjünk össze minél tekintélyesebb számban s demonstráljunk hazafiságunk mellett és a pánszlávizmussal szemben. Minél löbber leszünk, annál imponálóbban adhatunk kifejezést annak, hogy elszánt harcosai vagyunk a magyar kultúrának, s éber őrei a hazafias szellemnek és a kötelező államnyelvnek.

Az imponáló módon megnyilatkozó hazafias szellem és érzés hangjai elfognak hatni a morva határszélig s pánszláv ellenségeink ebből a hangból megfogják érteni és tanulni azt, hogy a ki a magyar államtól jogokat vár és annak oltalma alatt akar élni, annak kötelessége a törvényeket, az államalkotó magyar faj fennhatóságát elismerni, s a hazaárulás vétkét követi el, a ki elfogadja a jogokat és oltalmat és mégis az egységes állameszme megbontására törekszik.

A nyitramegyei társadalomnak kulturális erejét, hazafias intenczióit a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület összpontosítja magában.

A mikor a magyar tanítók, mint a magyar kulturális harcok táborára hadi

tanácsra gyűl össze, s midőn imponáló tüntetésre készül a pánszlávok ellen, akkor a siker érdekében kell, hogy a közös hivatás, egyazon hazafias intencziók erők egyesítésére bírják a »Nyitramegyei Általános Tanítótestület« és a »F. M. K. E.«-t.

Nem hiszem, hogy a F. M. K. E. vezetősége örömmel ne fogadná azt a hírt, hogy ez a tanítói közgyűlés a jelen alkalommal túl akarja lépni sablonos munkakörét, s hogy a F. M. K. E. programjának megfelelően a magyar faj és szellem szuverenitását demonstráló lépésre készül.

S hiszem is, hogy a F. M. K. E. ezen mozgalommal való szolidaritását dokumentálni fogja a gyűlésen való képviselettel.

A nyitramegyei pánszlávokra nézve a »Nyitramegyei Tanítótestület« és a F. M. K. E. legyen két villamossággal megterhelt felhő, melyeket a föltámadott nemzetiségi mozgalom szele közel hozott egymáshoz.

A bennünk rejlő erők ezen közelség folytán egyesüljenek hatalmas villámlással és menydörgéssel, a melytől a hazafiatlan tévelygők megrettenve vagy meglérnek, mint a bibliai Saul, vagy kifutnak tőlünk jobb hazát keresni.

Szalay Pál.

Halottak napján.

(F. A.) Kődös novembernek szomorúan magasztos ünnepe: bánatos sóhajjal köszöntünk.

Itt vagy újra, hogy kiragadj egy napra az élet sivár harcából és kivezerej bennünket az örök béke birodalmába, hol nyugoznak a tőlünk elköltözöttek. Eljössz minden évben, hogy felfakaszd szívünk sebeit, a keserv könnyeit, melyeket hullatunk az ország nagyjait és szívünk szeretteit. És minden évben fájóbb panasz és keservesebb zokszó fogadja jöttöd. Hisz az enyészet, a vég kaszája soha se nyugszik Minden évnek le leszakasztja, learatja virágát. Időnek előtte dőlnek ki az ország bölcsői, kiknek jövő munkássága a honnak boldogságát ígérte,

időnek előtte válik porrá a jó atya, a jó anya, a gyöngéd testvér, a hű barát. —

De a zokszó, a lánjó panaszhang mely e napon a légtérben zendül, nem téged illet november elseje.

Hisz te nem a zord halálnak ünnepe, hanem a kegyelet és megemlékezésnek napja vagy!

Késő ősznek minden nyíló virágát leszakítod, hogy koszoruba fonva felékesítsed véle a holtak birodalmát. — A fagyos esti szél fáklyák tüzeit szítja és mécsesek pislogó világát erősíti. E napon szétfoszlik a feledés fátyola, mely a megholtakat takarja és valami égi szózat zeng a légtérben, melyet meghall az emberiség:

„Emlékezzél e napon azokra, kik porráváltak, elhaltak, a mennyekbe száltak. Ne feledd azokat, kik téged szerettek, érted szenvedtek, a hazáért küzdöttek. Áldozd emléküknél a kegyelet virágát, az emlékezet mécsvilágát. Szenteld meg könnyeiddel a haló porokat, hogy felkeressék majdan sirodal a te szeretteit is.“

És e szózatnak engedelmeskedik mindenki. Óh hiszen ki az, kinek nincsenek halottai, kinek szíve még soha sem vonaglott a végzett legsúlyosabb csapása alatt? Az enyészet karja hosszú kaszája éles. A szeretet virágait letarolja az élet vetését megtizedeli.

De az emlékezés ha felfakasztja is szívünk sajnó sebeit, balzsamirt is csepegtet belé. A tulvilágban való hit, nem engedi, hogy kétségbeesés szálljon szívünkbe. Hisszük, hogy az elköltözöttek lelkei tudják és megértik a kegyelet szózatát, a haló porok megszentelése, a szeretet virágainak elültetése szimbóluma annak a szent kegyeletnek, melyvel viseltetünk azok iránt, kik elmentek előttünk, de kiket mi mind követünk.

Milyen rettenetes, örjítő tudat volna az, ha egész éltünk martíromságáért, mit szeretteink miatt szenvedtünk, az lenne a hála, hogy haló porainkat át adnák az örök feledésnek, emléküket az enyészetnek! Oh ha ez egy végig kü-

én ki vagyok mentve, hogy ő vele mi lesz, hja, a szerelmeseket nem hagyja el a jó Isten. Becsengette a szobalányt, mert már idestova tizenegy óra volt, sietni kellett az öltözködéssel.

Az öreg pedig ezalatt dult, fult, sehol sem találta helyét. No várj csak, te gazficzkó, majd megtanítalak én móresre, ha apád eltelejtette. Ezt dörmögte fogai között és dühösen járt fel s alá szobájában. Soká nem késhet, mindjárt fél tizenkettő s akkor jönnie kell.

Pontban fél tizenkettőkor kecsesen hajlongva érkezett meg Székely ur. Az öreg már várta a tornácson.

— Adjon isten, öcsém. No, mi járatban van?

— Tiszteletemet óhajtottam tenni nagyságtoknál.

— Nagyon örvendek, hogy van szerencsém, pláne miután ma reggel megtudtam, hogy közös célja van a leánnyommal.

Szegény Sanyil egyszerre közel volt az ájuláshoz, homlokán kezdett a hideg verejték kiútni, tántorogva lépett be a szobába.

— Nem volna szives engem felvilágosítani, hogy mi az a közös cél?

— Nagyságos uram, az . . . az . . . azon óhajom, hogy . . . hogy . . . a Rosiene kis-

asszony az enyém legyen, nyögé nagy keservesen Székely ur.

— Én a legkevésbé sem óhajtom, hanem a leányomat megkérdezheti majd a nőegyleti bálon, s egy kézmozdulattal inte, hogy vége a kihallgatásnak.

Székely Sándor pedig szomorúan ment ki az ősi curiából, hanem a nőegyleti bálon mégis együtt táncolták a négyest.

Csurgó Béni földje.

I.

Azt verte volna meg az Isten, a ki a tagosítást legelőször kitalálta . . .

Evvél fejezte be a szóvitát János gazda, abban a kis »pizse zsidó« korcsmában, mely a falu házának éppen átellenében fekszik, csak ketten idogáltak az egészben. János gazda, meg Csapó Balázs. Az egyik amolyan zsiros gazda, a másik meg affajta szegényember. Mind a kettő deres gyerek a maga idejében.

De hogy a dolog velejét megértstük, előre kell bocsájtanom, hogy János gazdának ugyancsak kijutott a tagosításból, mert eddig ő tartotta a legtöbb jószágot. De biz' hogy felosztották, fele se legelhetett rajta. Csorba Gáspár-

nak meg nem volt marhája, se apró, se nagy, hát megkínálta földjével János gazdát.

— Hát hogy adod, öcsém?

— Ahogy megveszi.

— Derék, csak az a baj, hogy nem az enyém mellett fekszik.

— Sebaj, János gazda, kelmed segíthet azon is, csak éppen Csurgó Béni földje van közte . . .

— Az is igaz. Hát hogy adod?

— Megmondtam.

— Ugy harmincz hold körül csak megvan, ugy-e?

— A körül lesz.

— Három ezret megadok érte. Köll?

— Itt a kezem, csak pénzt lássak . . .

Hát így történt, hogy sok jószág miatt két részben lett földje. Csupán Csurgó Béni hat hónapja csufondároskodott közte. Megvette volna ezt is, de haragban volt vele. Ezért fogyasztotta most a szót Csapó Balázs komával, hogy alkudna meg vele, helyette. Csakhogy Csapó Balázs se azért volt paraszt, még hozzá szegény ember, hogy föl ne érte volna észszel; most kihasználhatja az alkalmat, hogy egy kis pénzmagra tegyen szert. Hogy nagyobb nyomtatékat adjon a vásárnak, akadékoskodni kezdett:

dött élet jutalma, ugy jobb nem is születni.

De nem. A szeretet diadalmasan harczol a halállal! A sirokra tüzi ki lobogóját és a halottak napja nem leszen soha a zord enyészet ünnepe, hanem örökkön örökké a megemlékezés, a kegyelet napja.

November elseje, szomoruan magasztos ünnepe, az egész kereszténységnek, terjeszd ki szárnyadat a világ felett és a késő ős minden virágának illatjával varázsold elő az éltető tavaszt a halál birodalmában!

E nap a szeretet napja, s így szenteljük is meg a szeretet áldozatával: igaz könyvekkel, illatos virággal, magasra lobogó tüzlánggal. Hogy valaha ha mi is porrá válunk, ne tűnjék el örökre a feledés honába, lelünk nemessége és munkánk gyümölcse! —

A vágvécsei választások epilógusa.

A letolyt választások alatt vármegyénk társadalmá felette kemény harczon ment keresztül. Pedig e szomorú körülmény sehogys indokolt. Hiszen más vármegyékben is sorompóba állottak egymással szemben a politikai, vagyis elvi ellentétek, de egy helyről sem hallottunk oly szomorú híreket, hogy az elvi harc a személyes ellenszenv átkos harcmodora szerint folyt le. S ez így helyes is. Politikai ellenfeleinkről fel kell tételeznünk azt, hogy ő nem kevésbbé jóhiszeműséggel, de első sorban is hazafiságból vallja a maga politikai meggyőződését és e szempont vezérli akkor, midőn a maga zászlaja alatt kiáll a harctérre. Határozottan elítélendő tehát, hogy a politikai vakbuzgóság a személyeskedés undok fegyveréhez nyúl. Aki ily veszedelmes tegyverekhez nyúl, az első sorban is csak saját elvi álláspontja tehetetlenségét bizonyítja, szóval: *leginkább magának árt.*

Az elvi harcoknál, elvi ellenfelünk személyét mindaddig tiszteletben kell tartanunk, és e tiszteletet esetleg előlegeznünk is, míg konkrét adatokkal nem bizonyíthatjuk azt, hogy ellenfelünk politikai meggyőződésébe személyes

motivumokat kevert. De felette tartózkodnunk kell attól, hogy — akár mende-mondákból kifolyólag, akár pedig politikai fanatizusból — a gyanúsítás gyáva és piszkos fegyverét igénybe vegyük. Az ilyen harcmodor következménye azután a társadalom fölkaivarodása. És erre mi szükségünk sincsen. Nincs pedig különösen vármegyénkben, hol társadalmi állapotaink valami ideálisnak éppenséggel nem nevezhetők.

Szomorú képét nyújtja ennek a vágvécsei választás — esztétikai szempontból nagyon is kifogásolható — epilógusai. Vágvécseknél tudvalevőleg Emmer Kornél szabadelvűpárti és Horváth Dezső néppártival szemben Sztránszky Izor függetlenségi programmal küzdött.

Ebből kifolyólag a „Nyitramegyei Szemle“ mult heti vezércikkében Sztránszkyval oly hangon foglalkozik, mely a zsurnalisztikai lojalitást határozottan negligálja. A vezércikk a személyeskedés terén forog és kifejezéseiben éppenséggel nem válogatós. Igen természetes most már az, hogy Sztránszky hasonló hangot vesz igénybe. Az olvasó tehát kénytelen az ily izléstelen polemikából megtanulni, hogy milyen visszataszító a személyeskedés undok harcza. Az alábbi nyílt levél közzétételére felkérteztünk. Meg is tesszük azt, mert személyes védelmet látunk fennforogni. De határozott ítéletet csakis a „Nyitramegyei Szemle“ újabb válasza után hozhatunk. Ő volt a támadó fél, várjuk hát, hogy hogyan fogja álláspontját megvédeni. És most hadd szóljon a védő s egyszermind a támadó levél maga:

Nyílt levél a „Nyitramegyei Szemle“ című néppárti laphoz.

A Nyitravölgyi Szemle 1901. okt. 28-iki számában a vágvécsei országgyűlési képviselőválasztást tette vezércikké tárgyává és abban csekély személyemmel is foglalkozik.

Oly lap, minő a Szemle, mely a vele nem egy reakcionárius nézetet vallók becsületét — de főleg ha ezek eretnekek, vagy zsidók — álnokul szokta támadni, engem nem sérthet és bár a hivatkozott cikkben foglalt, durvaság és neveltelenség számba menő oly kitételekre, mint „zsidó ügyvéd“, vagy „nyulbőrös“ egyáltalán nem érdemes reflektálnom, mert hitemet soha el nem tagadtam és nem is fogom eltagadni, mégis a jelen nyílt levelet meg kellett írnom, hogy a becsületem és politikai meggyőződésem ellen irányuló gaz támadást a lehető legerélyesebben visszautasítsam.

Feleletem a következő:

Aljas hazugság az, hogy engem a kor-

mánypárt felléptetett, aljas hazugság az, hogy én szavazóimat a kormánypártnak átengedni akartam, aljas hazugság az, hogy én a kormánypárttal szövetkeztem s végül aljas hazugság az is, amit a cikk kifejezetten nem mond, de a sorok között olvastatni akar, hogy engem a kormánypárt megvesztegetett. Addig, míg a Szemle az általa ellenem emelt eme vádakokat be nem bizonyítja, a közleményt hitvány rágalomnak jelentem ki.

En sérteni nem szoktam és jelen esetben a sértés terére csak azért lépek, hogy a „Nyitramegyei Szemlének“ módot és alkalmat nyújtsak állításait velem szemben bebizonyíthatni.

En a függetlenségi párt hívásának engedve fogadtam el a jelöltséget és habár láttam, hogy győzni nem tudok, azt a végsőig csak azért tartottam fenn, hogy ellenem soha senki azt a vádat ne emelhesse, hogy elveimet megtagadtam, vagy pláne, hogy a kormánypárt által megvesztegettettem. Ezért utasítottam vissza 1901. október 2-án, a választás napján a nekem saját táboromban küldöttésgileg felajánlott fuziót e szavakkal: En az 1848-ból nem engedek, én becsülettel megbukom, de nem alkuszom.

Igaz, hogy mikor megbuktam volt és midőn a kormánypárt és a néppárt között szűkebb választásra került a sor, minden befolyásomat oda érvényesítettem, hogy a függetlenségi párt ellen szavazzanak; igaz az is, hogy párt-híveim hívására saját költségemen a kerületbe utaztam és a függetlenségi pártot a néppárt elleni küzdelemre buzdítottam, de hiszen ezt minden elfogulatlan ember természetesen fogja találni, mert a néppárt a reakció, a felekezeti gyűlölség czégre alatt dolgozik. Tehát ehhez a párthoz igaz függetlenségi nem fog csatlakozni soha. Különben is a néppárt sokkal távolabb áll tőlünk, mint a kormánypárt, mivel éppen úgy, mint az utóbbi a 67-es alap híve s e mellett gátat emel a korszerű szabadelvűség ellen, melynek mi — függetlenségi — vagyunk az országban elsőrangú zászlótartói. Ez volt a néppárt elleni állásfoglalásomnak egyedüli és kizárólagos oka.

A vezércikk egyéb izetlenségeire és hazugságaira nem reflektálok, hanem ismételtel felhívom a „Nyitramegyei Szemlé“, hogy bizonyítsa be állításait, mert ha azt nem teszi, akkor a szerkesztő urakat a papi talár nem fogja megvédeni azon általam jogosan emelt vád ellen, hogy egy tisztességes embert merő fanatizusból és vallási türelmetlenségéből *tulva, hamisan megrágalmaztak.*

Végül szabadjon még megjegyeznem, hogy e féle förmérvényeknek a mennyi kapui meg nem nyílnak, mert ily hangok odáig nem hallatszanak.

Dr. Sztránszky Izor.

— De hát hogy is tudta megvenni kelmed Csorbának a földjét, most éppen ott az ellenség a szive gyökerében.

Hát majd csak megalkudok véle komám; van hál' Isten annyi pénzem, hogy azt a két arasznyi földet megvegyem.

A mán igaz. Hát mikor szóljak neki?

— Nem bánom komám, ha rögvest megkötöd is az alkat. — Csak ne mond meg hogy ki veszi; mert nem adja.

— Meglesz komám.

II.

Forrón süt a nyári nap. Csurgó Béni ott fekszik az eres alatt, az ágyra terített sában. No, mert hát vasárnap van. Különben hétköznap se igen töri magát a munkában. Mert se gazda, se dolgos ember; csak olyan fuvaros féle, aki a mézesbábos árúit szállítja egyik vásárról a másikra.

Benyit a kapun Csapó Balázs. Csurgó Béni oda se tekint, csak nézi a kékre mázolt falat. Majd szól a másik, ha dolga van véle.

— Adj Isten!

Csurgó Béni a bal oldalára fordul:

— Hát kelmedet: . . . ? Mi járatban van?

— Izé . . . hogy is? A mondó vagyok, hogy megvenném a földjét.

Csurgó Bálint nagyot kaczag:

— Melyiket?

— Ne mókázzék már! Hiszen csak egy van. Azt, a melyiket a tagosításnál kapta kelmed.

— Az igaz. Majd megfeledeztem róla. De hát az embernek se jószága, se birkája, a fene törődik vele.

— No hát én megveszem.

— Annyit csak megér, mint fele.

— Hogy adja?

— Mit csinálna kelmed vele?

— Sohse kérdezze. Megveszem.

— Kelmed?

— Én.

— Csudálom.

— Sohse csudálkozzék rajta. Mi az ára? Keveset kérek, de kelmednek az is sok lesz. Három százasért a magáé.

— Itt a kezem. Egy két nap alatt itt lesz a foglaló.

— Jó lesz hát akkor is.

Csapi elballag, Csurgó Béni pedig mosolyogva visszafordult a falnak.

III.

— No komám: megvan a vásár?

Csapó Balázs úgy tesz mintha csak most venné észre.

— Adj isten, János gazda.

— Hát Csurgó Béni földjével mi van?

— Nem tudom én.

— Nem szóltál neki?

— Miről?

— Hát a földről, adta teremtette. Mi az ára?

— Nagyon szeretné kelmed azt a földet?

— Hát hogy a ménkübe né?

— Mit ad, ha megkötöm a vásárt?

— Kapsz egy tizest, no, csak legyen belőle valami.

Az pedig csak megvakarja a füle mellélékét.

— Hm. Azért nem lehet, János gazda.

Nem-e? Az öregapád! Hát legyen husz!

Csapi megsimogatja zsiros pruszlikját s merően a földre bámul; e közben a csizmája orrával böködi a földön levő göröngyöt. János gazda már ingerül. Piros pozsgás ábrázolja még jobban pirul. Kövérségtől bedagadt szemével Csapi Balázst nézi erősen.

— Még ez is kevés?

— Egy százast csak megérdemlenék, komám!

— A körösztyanyád köténye ráncza! Még mennyi köllene?

— Akkor hát marad!

— Azt gondolod?

H I R E K.

A nyitrai közgyűlés. Nyitra vármegye törvényhatóságának szerdán délután tartott őszi rendes közgyűlése rendkívül látogatott volt. Ennek az előidézője az volt, hogy a vármegye területén két pánszláv országgyűlési képviselőt választottak, de nem kevésbé az a szállongó hír is, hogy a vármegyében lefolyt választások a szabadelvű pártban forrongást és szakadást idéztek elő. A terembe érkező főispán taps és éljenzés fogadta. A közgyűlés a főispán indítványára elhatározta, hogy fölíratot intéz ő felségéhez, Erzsébet kir. hercegnő eljegyzése alkalmából; üdvözlő feliratot intéz Fejérváry Géza báró miniszterhez ötven éves szolgálati jubileuma alkalmából és hogy Szilágyi Dezső emlékének jegyzőkönyvben megörökíti. Ezután Horváth Sándor piarista gimnáziumi igazgató a legnagyobb tárgyilagossággal a vármegye területén lefolyt választásokat bírálta a kedvezőtlen eredmény okait és azt indítványozta, hogy a vármegye közönsége fejesse ki bizalmát, szeretetét és ragaszkodását a főispán iránt. A közgyűlés lelkes éljenzéssel vette magáévá az indítványt. Mércy Lajos volt függetlenségi országgyűlési képviselő azt indítványozta, hogy a közgyűlés mély megütközését nyilvánítsa a miatt, hogy a vármegye két kerületében tót nemzetiségű képviselőt választottak s szólítsa föl közreműködésre a vármegye minden hazafias politikai és társadalmi tényezőjét, hogy a vármegye jó hírnevét ejtett csorbát helyrehozni siessenek. Az indítványt lelkes öröm követte, a mely után Eszterházy János gróf vádat tett a kormány ellen a nemzetiségekkel szemben tanúsított lanyhasága miatt, a főpapság ellen és kiváltképpen a protestáns és katolikus alpapság egyes töredékei ellen, a melyek a nemzetiségi jelöltek győzelmét tudatos közreműködéssel előmozdították; ez állítását, ugymond, bárhol és bármikor kész adatokkal igazolni. A főispán a kormány ellen tett lanyhaság vádját energikusan visszautasította, ezután megköszönte az irányában megnyilvánult lelkes érzelmeket.

Tanítógyűlés. A „Nyitrai Általános Tanítótestület“ privigyei járásköre által Privigyén október hó 15-én megtartott őszi közgyűlés lefolyása — melyről csak most, elkésve kaptunk tudósítást — a következő volt: a járáskör elnöke Frimmel Ferenc kegyeletes szavakkal emlékezik meg az elhunyt Diera Jánosról, volt németprónai tanítóról, a kinek elhunytával a körnek egy érdeműs és tevékeny tagja dőlt ki. Hogy az elhunyt kartárs iránt a kör egyetemlegesen dokumentálja tiszteletét, kartársi szeretetét és kegyeletét, a temetés alkal-

mával az elnök a körnek utólagos jóváhagyása reményében koszorút helyezett az elhunyt ravatalára“ A járási tanítótestület — Szeretett tagjának“ felirással. Schmidt Alajos „Hátramadaradásunk okai“ című dolgozatát olvasta fel, melyben tanügyi hátramadarottságunk okát fejtegeti behatóan, néhol szatirikus hangon. A baj főokául a nyomorúságosan csekély tanítói fizetést, a népoktatási törvények lanyha végrehajtását és az elavult iskolaszéki intézményt állapítja meg. A milleniumi alapítvány esedékes kamatait a kör Bellán László nyugalmazott tanítónak ítélte oda. Bérai István indítványozza, hogy a kör Diera Jánosnak síremléket állítson. A kör fentartással elfogadja ezt az indítványt, s tudakozódní fog ez iránt az elhunyt özvegyénél. Végül a kör elvben ellogadta az egyesületi elnök abbéli indítványát, hogy 1902-ben diszgyűléssel ünnepeljék meg az egyesület 25 éves fennállását, a kiviteli módokat megállapítását, a tavaszi közgyűlésre tüzték ki. Ezen gyűlés helyéül Bajmócz fűdőt állapították meg.

Munkácsy Kálmán meghalt. Érdemes munkása halt meg a magyar újságírásnak: Munkácsy Kálmán, a ki mint novellairó is tehetséget árult el, ifjan elhunyt szülővárosában Esztergomban. Nevét több kedves kis alkotásból, bensőséggel megírt elbeszélésekből, rajzból ismeri a közönség. Megjelent könyvei: a Hóvirágok, Hoszu estekre, A szív életéből, Szürkület. Biztató tehetség volt Munkácsy Kálmán, de korán megbetegedett s visszavonult a fővárosból Esztergomba. Gyógyulást keresett itt, ám a harminczöt éves fiatalember nem tudta abbahagyni pályáját és elvállalta a szerkesztését az Esztergom és Vidéke című lapnak. Sorvasztó baja egyre jobban elhatalmasodott rajta, utóbb már dolgozni sem engedte s most azután megölte. Kora halálát öszintén gyászolják Esztergomban is és budapesti ismerősei is. Az Otthon írók és hírlapírók köre dohányutezai házában gyaszlobogó hirdeti Munkácsy Kálmán halálát. Laptársunk gyászában öszinte szívvél, kollegiális részvétellel osztozunk, s bensőnkben megrendülve fogadjuk a hírt. A pálya végén, munkában és érdemekben megöszülve, elgottan meghalni: ez a természnt örök törvénye, de az élet zenithjéről, fiatal lélekkel és mégis betegség által öszemorzsolt testtel

a sirba szállani. ez a sors legkegyetlenebb végzése.

Kiszabadult fenevadok. Párkány-Nánánál elszabadult fenevadok — állítólag tigrisek, köztük egy oroszlanul — már napok óta rémitgetik Esztergom környékét s most már többek állítása szerint behatoltak Bars megyébe is. Nyitra vármegye alispánja ugy helybeli, mint a többi megyei közigazgatási hatóságok figyelmét táviratilag hívta fel erre a körülményre. — Megfordított világot élünk. Az európai fenevadok Afrikában garázdálkodnak, az afrikai vérengzők pedig eljöttek hozzánk egy kiesit vendégszerepelni.

A törzsasztal. Budapest egyik ősmert törzsasztalánál estéről-estére a legkedélyesebb módon csipkedik egymást a társaság tagjai. Floridor a sokat csudált hősszerelmes, a nők kedvence, utóbbi időben feltűnően lehangolt. „Floridor szerelmes! sut ogják a bankár leányok „Az igazgató nem ad már előleget!, jegyzi meg egy asztaltársa, egy másik pedig felajánlja pénzesztárcáját a művészeknek, aki kapva-kap rajta; de ezt átvéve, csak tátongó ürességet talál benne. Így megy a hecczelődés napról-napra. Floridor komor arcán sötét gondolatok mély barázdát szántanak. Senki nem tudja megfejteni Floridor rossz kedvének okát. Legjobb barátai sem. A titok fátyola azonban nemsokára felleben. Egyik barátja véletlenül látta, hogy egy délelőt komoly ábrázattal hagyta el egy ismert bankház üzlethelyiségét. Aha! Tehát tőzsdén játszik? Avagy sorsjegyeket vásárolt? . . . Ettől a naptól nem volt nyugta és ő csak annyit mond a csipkedésekre: „Szerencsecsillagom elhagyott! Allandóan rosszkedvű, morozus. Gyengéden vigasztalják de hiába. Egy este azután egy premiéren oly tűzzel játsza el szerepét, hogy hasonló hatást még nem ért el művészetével. Barátai ünnepelték. Bankettet rendeztek tiszteletére. Folyt a pezsgő és a beszédek árja. A kedélyek hulláma magasra esapott, midőn Floridor egyik barátja a következő beszéddel üdvözölte a művészt: „Nos kedves barátunk, most már mindig jó kedvű lehetsz és nyugodtan alhatsz, mert Török né! megütöted a főnyereményt! „És csakugyan háttérben Török Á. és Társa bankháza (Budapest, V., Váci-körut 4.) két küldötte jelent meg, kiket a művész hálából a lakomára meghívott. Most már nemesak a művészt, hanem a szerencsés bankházat is lelkes szavakban ünnepelte a jókedvű társaság.

— Már igen.

— Majd meglátjuk.

— Majd meglátjuk.

Ezzel elváltak.

IV.

Csapi Balázs felcsapta a kalapját, azután indul egyenesen Palotás bíró uram portája felé.

— No mi ujság?

— Csak az, hogy — nem csinálna kelmed jó vásárt?

János gazda spekulált, megvette Csorba Gáspár földjét, most Csurgó Bénié közbeszort, ami nagyon bántja a gyengébbik oldalát.

— Hát aztán?

— Csurgó Béni nem sokat törődik földjével. Eladná, már meg is alkudtam vele. Nem venné meg kelmed azt a földet? Bíró uram érti a törvényt; ha átcsapna a jószág, jó haszon nézne ki onnan? . . .

— Igazad van, pajtás; nem bolond beszéd. Hogy adja?

— Csak három százat kér.

— Nem bánom, hát gyertünk.

Bemennek. Bíró uram kihuzza a cifra sublót fiókját s olyan kemény táblájú könyvet vesz ki belőle, mely vagy négy méter fekete pertlivel van körültekerve, — zsebre vágja. Elindulnak.

V.

— Adj isten, kántor uram.

— Adj isten, János gazda. Mi ujság a faluban?

— Hunczut az ember, kántor uram. Mult héten kértem meg Csapi komámat, hogy venné meg számomra Csurgó Béni földjét. Aztán ezért a kis szívességért száz forintot kér . . .

— De hát minek is volna az kelmednek, ahol annyi a föld? Csurgóé csak pár hold lehet.

— Tudja, az enyém most két részben van.

— Értem, értem. No de sose boszankodjék, majd megpróbálom én.

— Jó lesz, kántor uram. Egy kis malacot megereszték, ha sikerül a vásár. Csak nézzen utána.

Kántor uram pedig rágyujt a szebbik pipájára, azután indul egyenesen Csurgó Béni alacsony háza felé. Csurgó éppen a lovakat fogja ki; elbámul a nagy megtiszteltetésen; ilyen szegény ember házában kántor . . .

— Mivel lehetek szolgálatára, mester uram?

— Hogy adja a földjét?

— Csurgó elbámul, meglepi a dolog; már a második alkuszik a földjére.

— Hát bizony magam sem tudom.

Most lép be a bíró.

— Adj isten . . .

— No még ilyen szerencse nem érte házamat.

— Hogy adja a földjét?

Csurgó Béni a homlokára bök a mutató ujjával. Elgondolkozik: köll a dologban lönni valaminek, hogy ugy rájárnak a földemre. De nem megy kutatni. Szép, csendes alázattal viszeszeszi kalapját.

— Már megkövetem, sehogy, bíró uram.

— Kántor uram mosolyra vágja szája szélét:

— Hát nekem?

— Sehogy, kántor uram; már csak megtartom magamnak.

VI.

Csurgó Béni újra befogja a lovakat, kihajt a földjére; a faluban pedig ketten innen, ketten tulnan verik ököllel a korcsma asztalt:

— Mi a ménkö leli azt a Csurgót?

Tóth Kálmán.

Télen a műterem fűtve van

Legalkalmasabb
karácsonyi

— és ujévi ajándék —

„ELVIRA“

mütermében és
nagyobbitási intézetében szerezhetők be.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy képnagyobbító műtermemben bármily régi fénykép után Brom, Platin, Olajfestményeket a legprecízebb kivitelben és jutányos árban készítek, sőt kedvezményes ár- és fizetési feltételek mellett számítom Kaphatók nálam izléssel kiállított keretek is különböző ár- és minőségben. E. évi nov. hó 1-től decz. hó 20 ig a megrendeléseket mélyen leszállított árban számítom. Így a fényképekül ezen határidőn belől 12 darabnál 10% engedményt nyujtok. A felvételeket személyesen eszközölöm és a kivitellel elsőrendű munkaerőim vannak megbizva, s így a legkényesebb igényeknek is megfelelhetnek.

Tisztelettel:

„ELVIRA“

fényképirda

Nagy-Tapolcsány, Heszterényi-kert.

Télen a műterem fűtve van

Kittüntetve Ottó főherceggel cs. és kir. fenségétől.

Kittüntetve Ottó főherceggel cs. és kir. fenségétől.

Hirdetések jutányos áron
vételnek fel a

„Nyitra-völgyi Lap“

kiadóhivatalában.

SZŐLŐTRÁGYÁZÁSRA feltűnő gyors és biztos hatásának bizonyult, főleg homoki szőlőkben barmulások fejlődését idéző, gyenge és elmaradt szőlők teltségére legalkalmasabb a szárított kőbányai sertéstrágya, teljesen légszáraz, bűzmentes, kézzel szórható, 50 kg-os zsákokban szállítatik. Az állami szőlészeti telepeken tett összehasonlító trágyázási kísérletek alapján, előnyösnek bizonyult, a cs. és kir. udvari szőlőgazdaságokban és a legkiválóbb szőlőültetvényeken általánosan bevezettetett.

Megrendelések iránt forduljon:

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-ÉVÁR
Bosányi, Schlotzumpf és Társa
BUDAPEST, V., Rótványi-utca 2.

Kérem a megrendelést
írásban és barmulások

Az Első Nagytapolcsányi Butorraktár.

Hartenstein és Berliner.

A n. é. vevő közönség szives figyelmét felhívjuk a Nagytapolcsányban (Főtér 20 sz. alatti Munk József-féle ház I. emeletén) lévő „Első Nagytapolcsányi Butorraktár“ törv. bejegyzett cég alatti

nagy

butorraktárunkra.

Állandóan raktáron tartunk:

— Ebédlő-, háló-, szalon-, előszoba- és konyhaberendezéseket. —

Vasbutorok, löször és afrikmatraczók, képek, tükrök valamint tömören hajlitott fabutorok

állandón kaphatók.

Arcképeknek a legujabb módszer szerinti nagyítását aquarell kivitelben is elvállaljuk.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

Hartenstein és Berliner

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

Confectió, - valamint férfi- és női divatáru és fehérnemű raktáromat

tetemesen megnagyobbítottam és a legújabb divat szerint rendeztem be. Együttel felhívom a n. é. közönség figyelmét

mindennemű rövidáruimra

és különösen

Karlsbadi czipőraktáromra,

mely úgy minőség, valamint tetszetős forma tekintetében felülmulhatatlan.

Tisztelettel

BERNFELD ADOLF,
divatáru kereskedő

Egy ügyes kádár,

ki szakmáját tökéletesen érti, axon-
nal alkalmazást nyerhet

**a nagytapolcsányi szesz-
finomító részvénytársasá-
gnál.**

Szőlőoltványok

szokványminőségben.
A legkiválóbb 42 bor és csemegefajokban faj-
tisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalomnak, községeknek három évi
törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítélet és kezelési utasítás mellékelte-
tik. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 frt.

Diócssemeték Óriási jövedelmet biztosító vol-
tánál fogva, ennek tenyésztése
számos gazdaságban az utóbbi
időben rendkívül elterjedt.

Színes fényomatú főárjegyzék ingyen és bérmentve
küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az
árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel,
ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri,
mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak
tartalmát hasznára ne fordítanak, városban, falun, pusztán.
gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még
azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit
nem akarnak, mert benne számos oly közlemények
foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot
tesznek. Czim: 1-20

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy
Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Ruha szükségletének

beszerzése alkalmával az illető szabómesternél

csakis

**Munk „Moravia“ szövetáru-
házának mintakönyvét kérje!**

Ha izléses és jó gyapjuszövetet akar, úgy e
mintagyűjteményben a legkényesebb izlésnek is
megfelelő választékot talál!

Az összes 50.000 nyeremény
JEGYZEKE.
A legnagyobb nyeremény legszorosabban esetben:
1.000,000 korona.
A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. a	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	40000
3 „ „	30000
1 „ „	25000
7 „ „	20000
3 „ „	15000
31 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
432 „ „	2000
763 „ „	1000
1238 „ „	500
90 „ „	300
31700 „ „	200
3900 „ „	170
4900 „ „	130
50 „ „	100
3900 „ „	80
3900 „ „	40
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

Rendelővel levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors-
jegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget... korona összegben { utánvételezni kérem } A nemtetsző
postautalvánnyal küldöm } törlendő.
{ mellékelem bankjegyekben (bélyegekb.) }

Pontos
cím:

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk
öt és fél millió koronánál többet nyertek nálunk
nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka
a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely
nemsokára újból kezdetét veszi.

100.000 sorsjegy **50.000**

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az
összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sors-
lási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió
160.000 koronát, egy hatalmas összeget sor-
solnak ki. Az egész vállalat *állami felügyelet*
alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek terv-
szerű betétei a következők:

egy nyolczad ($\frac{1}{8}$) frt — 75 vagyis 1.50 kor.
egy negyed ($\frac{1}{4}$) > 1.50 > 3.— >
egy fél ($\frac{1}{2}$) > 3.— > 6.— >
egy egész ($\frac{1}{1}$) > 6.— > 12.— >

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz be-
küldése ellenében küldjük szét. Hivatalos ter-
vezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekin-
tetlenül arra, hogy a nyeremény húzások már
november hó 21. és 22-én lesznek, azonnal, de
legkésőbb

f. évi november hó 21-ig
bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték
üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körut 4.
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.